

Пред очима надлежних власти и органа гоњења који не реагују, већ дуго крај савског насипа узводно од Новог Београда дивљају бахати људи, угрожавајући безбедност читавог града. Оглушујући се осионо о бројне законске прописе (Просторни план Србије, Закон о водама, Кривични закон Србије, итд.) пар стотина људи је саградило викендице на тзв. водном земљишту, које се поклапа са ужом, а негде и са непосредном зоном заштите изворишта Београдског водовода. Водно земљиште је дефинисано као појас у коме је забрањена свака градња, како би се обезбедило несметано одржавање насипа, кретање машина током одбране и реализација надвишења насипа које ће ускоро бити неопходно због значајног повећања опасности од поплава услед погоршања режима великих вода. У случају Саве водно земљиште је корито за велику воду, као и појас од 50 м од ножице насипа према брањеној страни. Они најбахатији су урадили нешто што није познато у цивилизованом свету: насули су корито за велику воду да би своје куће дигли изнад нивоа који они сматрају безбедним, направили су у кориту насипе као приступне путеве до својих кућа, чиме су рушилачки ток велике воде усмерили тачно на насип и тако га опасно угрозили. Те активности у свету би се квалификовале као "намерно оштећење витално важних система, чиме се угрожавају животи и материјална добара великог броја људи". На пријаве подношене надлежним органима нико није реаговао.

Насипи, грађени упоредо са ХЕ Ђердап, димензионисани су према великим водама Саве и Дунава које су тада биле мање него сада. Дунав је меродаван јер при великим водама подиже ниво Саве у зони Београда. Пошто су током протеклих готово пет деценија у свим узводним земљама надвишавани насипи и искључиване велике инундације дуж Дунава и свих притока, значајно су погоршани режими великих вода (велике воде су постале веће, са бржим надоласком и рушилачкијим дејством) и биће

неопходно ојачавање заштитних насипа и крај Београда. Поставља се питање како то обављати када су у водном земљишту саграђене куће које не само да то онемогућавају, већ спречавају и најнеопходне оперативне активности током одбране од поплава? Застрашујућа неодговорна деструкција насипа, који штити цео Нови Београд од поплаве катастрофалних размера у потпуној је колизији са директивом ЕУ о управљању ризицима од поплава (Directive 2007/60/EC) која је обавезујући документ и за Србију. До значајног погоршавања хидрометеоролошких феномена - повећавања екстремних падавина и великих вода долази и услед климатских промена. Србија је 2014. захваљујући залагању људи, али и срећи, успела да избегне катастрофу. Али, више се не смемо поуздати ни у срећу ни у цакове са песком, већ морамо темељито, на миру и у повољним временским условима да ојачамо заштитне линије и примеримо их знатно неповољнијим хидролошким околностима које се већ јављају. Држава за то мора наћи средства, јер се сваки динар уложен у ту превентиву вишеструко враћа кроз мање штете и мање трошкове одбране. Управо је у току међународна активност на тему климатских промена и кључна наложена мера је ојачање заштитних система за тај нов сценарио. А како да побољшамо заштиту Београда када нам стотинак осиноних појединаца то онемогућава својим деструктивним понашањем?

Други пакет невоља којим ови несавесни појединци угрожавају све Београђане је угрожавање изворишта Београдског водовода упадом објеката у непосредну и ужу зону заштите. Крај рени бунара, који захватају воду из дугачких хоризонталних дренава, сазиране су викендице буквално на дренавима из којих се вода пумпа према потрошачима. Биће веома мучно за онога ко ће то објашњавати у Бриселу, у контексту наших обавеза у складу са "кровном" Директивом ЕУ о водама (*Directive 2000/60/EC*), која јасно дефинише и строге обавезујуће режиме заштите вода. Уљези у непосредној и ужој зони заштите изворишта атакују на све житеље Београда, јер трајно загађују подземне аквифере, или својим отпадним водама угрожавају Саву, а преко ње Савско језеро и оба постројења за пречишћавање воде у Макишу.

Шта се мора хитно урадити? Уљези на водном земљишту и у зонама заштите изворишта, сви без изузетка, треба у најкраћем року да од надлежних органа добију коначна решења да је легализација одбијена и да им се издају извршна решења за рушење објеката. Власницима треба дати неки разуман рок, не дужи од једне грађевинске сезоне, да објекте сами уклоне, а терен доведу у првобитно стање. Након тог рока куће оних који се оглуше о ова решења морају бити уклоњене рушењем, уз наплату трошкова. Такође, ЈВП Србијаводе, који пред народом Србије одговара за безбедност људи крај речних обала, треба одмах да постави чврсте баријере на свим аутомобилским прилазима насипу, баријере које могу само они да отварају при радовима на одржавању насипа. То је хитна мера, како би се спречила већ поодмакла деструкција насипа возилима власника тих објеката. Пратићемо како ће се у овој озбиљној ситуацији понашати органи Града, надлежних министарстава и осталих одговорних субјеката и деловаћемо у складу са етиком струке. Етика не толерише неодговорност која угрожава безбедност огромног броја људи и немерљиво вредних материјалних добара. Пошаст узурпације водног земљишта је присутна у бројним градовима Србије, али смо се за

почетак усредсредили на најугроженији Београд.

Чланови Академије инжењерских наука Србије: Бранислав Ђорђевић, Борислав Стојков, Миодраг Јовановић, Бранко Божић, Петар Анагности, Добривоје Тошковић, Живојин Прашчевић, Михаило Малетин, Драган Милашиновић, Мила Пуцар, Игор Марић, Душан Најдановић

(АИНС)